



FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1055 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/382/2017/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

142/2018. (VI. 14.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) a panaszos¹ képviselője 2017. szeptember 12-én előterjesztett **panaszát** a 2018. június 14-én – Fráterné dr. Ferenczy Nóra testületi tag távollétében – megtartott ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a [...] Rendőrkapitányság (a továbbiakban: Rendőrkapitányság) – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben egyrészt alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt, másrészt alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos képviselője a 2017. augusztus 21-én, valamint a 2017. augusztus 22-én történt rendőri intézkedések (házkutatás, előállítás, valamint ezek körülményei) miatt 2017. szeptember 12-én postai úton panaszt terjesztett elő, amelyet 2017. november 3-án előterjesztett beadványával kiegészített.

I.

1) A panaszos képviselőjének 2017. szeptember 12-én előterjesztett beadványa az alábbiakat tartalmazza:

A panaszos képviselője beadványában előadta, hogy 2017. augusztus 21-én 13 óra 40 perckor rendőrök érkeztek a panaszos bérelt lakásához (két civil ruhás és egy egyenruhás rendőr). A lakásban ekkor csupán a panaszos élettársa tartózkodott, akit az intézkedő rendőrök – annak

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

ellenére, hogy nem állt ellen a rendőri intézkedésnek – az erkélyhez szorítottak. A panaszos képviselője érdeklődött, hogy pontosan mi történik. Az intézkedő rendőrök tájékoztatták panaszos képviselőjét, hogy házkutatást folytatnak. A panaszos képviselője a helyszínen sérelmezte, hogy annak ellenére folyik a rendőri intézkedés, hogy a panaszos nincs otthon. Az intézkedő rendőrök elmondták, hogy az eljárásuk törvényes, valamint tájékoztatták a panaszos képviselőjét, hogy a panaszos számára telefonon nem adhatnak ki az ügyről információt, a panasznak másnap be kell mennie a Rendőrkapitányságra, ahol minden felvilágosítást meg fog kapni.

A beadvány szerint házkutatás eredményeként az intézkedő rendőrök elvittek 3 csillagszavart, valamint egy pár bakancsot.

A helyszínen a panaszos képviselőjét tájékoztatták a rendőrök, hogy az ő lakásában is házkutatást fognak végezni. A panaszos képviselője számára ekkor derült ki, hogy a házkutatást elrendelő határozat kizárólag az ő, nem pedig a panaszos lakására vonatkozik. A panaszos képviselőjének elmondása szerint ekkor sem kaptak semmiféle tájékoztatást a rendőri intézkedés okáról.

A panaszos képviselője kifejezetten sérelmezte, hogy a bérelt lakására nem terjedt ki a házkutatást elrendelő határozat. A panaszos képviselője említi, hogy később kaptak egy határozatot, ami szerint a házkutatás a bizonyítékok felkutatása és lefoglalása tekintetében eredményes volt. Ezzel összefüggésben utal arra, hogy a házkutatást elrendelő határozat szerinti lakásban a rendőrök nem foglaltak le semmit.

2017. augusztus 22-én reggel 7 óra 30 perc körül a panaszos élettársa szólt a panaszos képviselőjének, hogy a panaszost előállítják. A panaszos képviselője a panaszos lakásához érkezve – a beadvány szerint – azzal szembesült, hogy a bejárati ajtó nincs a helyén, a panaszost pedig az erkélyhez szorítják, miközben ő meztelen. Az intézkedő rendőrök ekkor elmondták, hogy a panaszost épp előállítják. A panaszos képviselőjének állítása szerint a panaszost csak „nagy veszekedés után engedték felöltözni”, sőt még a panaszos élettársát is „fálnak vágják”, mert megkérte a rendőröket, hogy a párjának adjanak pár pillanatot felöltözni.

A panaszos és képviselője sérelmezte, hogy ekkor még mindig nem rendelkeztek információval a rendőri intézkedés pontos okával kapcsolatban.

A panaszos és képviselője a helyszínen elmondta a rendőröknek, hogy eleve be akartak menni a Rendőrkapitányságra, amit telefonon meg is beszéltek a Rendőrkapitányság rendőreivel, így teljesen felesleges az előállítás. A panaszos képviselőjének elmondása szerint a panaszossal, az ő megjelenéséig alpári stílusban intézkedtek.

A beadvány szerint az előállítás során három rendőr intézkedett.

A panaszos képviselője sérelmezte azt is, hogy a panaszossal szemben bilincset alkalmaztak.

A panaszos élettársa és képviselője végül bementek a Rendőrkapitányságra, ahol megvárták az előállítás végét. Ezalatt az idő alatt – a beadvány szerint – semmiféle felvilágosítást nem kaptak. A panaszost végül 11 óra 45 perckor engedték el. A panaszos képviselője sérelmezte, hogy a panaszossal szemben csipkelődve léptek föl, őt nem tájékoztatták az előállítás és a kihallgatás okáról. A panaszos képviselőjének beadványában az alábbiak szerepelnek:

- Rendőr: „Ezt szeretjük, itt mindenki mindenki ellen vall ilyenkor”

- Panaszos: „Ki ellen kéne vallanom, mikor nem csináltam semmit, nem tudom miről van szó. Senki nem közöl semmit. Azt megjegyzem, hogy a barátnőmet nem kellett volna falnak vágni.”
- Rendőr: „Ha falnak baszom, ott is marad!”

A beadvány szerint a rendőri intézkedés okáról végül nem is a rendőröktől, hanem másnap egy hírlapból szereztek tudomást. A beadvány szerint a panaszos és képviselője azóta sem kaptak a Rendőrkapitányságtól tájékoztató dokumentumot a rendőri intézkedésekről.

2) A panaszos 2017. november 2-án előterjesztett panaszt kiegészítő beadványa az alábbiakat tartalmazza:

A panaszos képviselője beadványában sérelmezte, hogy panaszos házkutatással kapcsolatos panaszát visszautasították, amellyel kapcsolatban kifejezte elégedetlenségét az ügyészség munkájával szemben. Sérelmezte továbbá, hogy olyan védőügyvédet rendeltek ki, aki elmondása szerint büntetőügyekben nem jártas. Kérték is az ügyvédnőt, hogy kérelmezze felmentését az ügy vitelében (az ügyvédnő ezt meg is tette). A panaszos képviselője elmondta továbbá, hogy a panaszos továbbra sem kap megfelelő tájékoztatást a vele szemben folytatott eljárással kapcsolatban, sőt a panaszosnak úgy kell szembesítésre mennie, hogy neki a panasz-kiegészítés előterjesztésekor nincs kirendelt védőügyvédje.

II.

A Testület a panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint megküldeni kérte az azzal kapcsolatos további rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

A Rendőrkapitányság részéről az alábbi információk érkeztek a Testülethez.

1) A Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levele az alábbiakat tartalmazza:

A 2017. augusztus 21-ei, valamint ugyanezen hó 22-ei rendőri intézkedések célját és jogalapját egy büntetőeljárás lefolytatása adta. A panaszolt rendőri intézkedések végrehajtásában a Rendőrkapitányság, valamint a Megyei Rendőr-főkapitányság rendőrei vettek részt.

a) A 2017. augusztus 21-ei rendőri intézkedéssel kapcsolatban a tájékoztató levél az alábbiakat tartalmazza:

Több helyen és több lehetséges elkövetővel szemben összehangolt nyomozási cselekményeket hajtottak végre, ennek keretében került sor a panaszos és édesanyja lakásában történt házkutatásra.

A házkutatás célja a vizsgált bűncselekmény során használt szerszámok és ruházat lefoglalása volt. A házkutatással érintettek a házkutatás kapcsán nem tettek panaszt a helyszínen, ugyanakkor később a Járási Ügyészséghez (a továbbiakban: ügyészség) fordultak. Az ügyészség a házkutatással kapcsolatos panaszt elutasította.

A házkutatás során derült ki, hogy a panaszos és édesanyja külön lakásban él, így az intézkedő rendőrök egyeztettek a bűnügyi vezetőkkel, majd azt az utasítást kapták, hogy a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 177. §-a alapján

elrendelő határozat nélkül hajtsanak végre házkutatást a panaszos lakásában is. A jegyzőkönyv tanúsága szerint házkutatásnál jelenlévő nem élt panasszal a házkutatással és annak módjával szemben.

Az intézkedő rendőrök – a tájékoztatóban foglaltak alapján – a házkutatás megkezdésekor elmondták, hogy melyik kapitányságról érkeztek, és tájékoztatták a házkutatásnál jelenlévőt az intézkedés céljáról.

b) A 2017. augusztus 22-ei rendőri intézkedéssel kapcsolatban a tájékoztató levél az alábbiakat tartalmazza:

Az előző napon lefolytatott házkutatás alapján szükségessé vált a panaszos előállítása, mert vagyoni elleni bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható. A gyanúsított kihallgatásával kapcsolatban panaszt nyújtott be az ügyészségre, amelyet az ügyészség elutasított.

Az intézkedő rendőrök által készített jelentések, valamint a személyes ismertség alapján a kapitányságvezető úgy fogalmazott, hogy „az intézkedő rendőrök több éves tapasztalattal rendelkező magas szakmai színvonalon teljesítő munkatársak”, akik „az adott intézkedés során is a hatályos normák szerint hajtották végre az előállítást”. Az intézkedés során tájékoztatták a helyszínen lévőköt az intézkedés céljáról, jogalapjáról, továbbá intézkedésük során hangnemük, bánásmódjuk a normáknak megfelelő, szakmailag kifogástalan volt.

A panaszost az intézkedő rendőrök többször felszólították, hogy öltözzön föl, amelynek ő nem tett eleget, helyette az intézkedő rendőröket szidalmazta. A panaszos többször is ki próbálta vonni magát a rendőri intézkedés alól, élettársával akadályozta a rendőrök lakásba való bejutását (ennek eredményeként esett le az ajtó a helyéről), nem volt együttműködő, nem hajtotta végre a rendőrök utasításait, mind fizikailag, mind verbálisan ellenállt.

A panaszossal szemben végül bilincset alkalmaztak. A bilincs a fenti napon 7 óra 50 perctől 8 óra 8 percig volt a panaszos kezén. A bilincs alkalmazásának jogalapja támadás, valamint szökés megakadályozása volt, amelyre előzetesen figyelmeztették a panaszost.

Az előállítás a fenti napon 7 óra 40 perctől 12 óra 55 percig tartott, amelynek keretében gyanúsítottként hallgatták ki a panaszost. Az előállítás lezárásakor a „szabadulási igazolás” dokumentumot átadták a panaszosnak.

A panaszos édesanyját az intézkedő rendőrök azért nem tájékoztatták az ügy és az eljárás részleteire vonatkozóan, mivel fia nagykorú.

A panaszossal, illetve édesanyjával szemben a helyszínen tanúsított magatartása miatt sem szabálysértési-, sem büntetőeljárást nem indítottak.

Az ügyészség az elé terjesztett panaszokat az ügyészség elutasította.

2) A Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztálya vezetőjének jelentése a 2017. augusztus 21-ei rendőri intézkedéssel kapcsolatban az Állásfoglalás II. rész 1) pontjában foglaltakhoz képest az alábbi többlet információkat tartalmazza:

A nyomozási cselekmény tervezésekor az az információ állt a Rendőrkapitányság rendelkezésére, hogy a panaszos édesanyja lakcímén lakik, ezért rendelték el a házkutatást kizárólag a panaszos édesanyjának lakására. A nyomozási cselekmény végrehajtásakor a helyszíni adatgyűjtés során derült ki, hogy a panaszos nem édesanyjával lakik, így szükséges

volt a Be. 177. §-ának alkalmazása, ezért a Bűnügyi Osztály vezetője utasította az intézkedő rendőröket, hogy a panaszos lakásában is folytassák le a házkutatást.

3) A 2017. augusztus 21-ei rendőri intézkedésről szóló jelentések az Állásfoglalás II. rész 1) és 2) pontjában foglaltakhoz képest az alábbi többlet információkat tartalmazzák:

Amikor az intézkedő rendőrök észlelték, hogy a panaszos nem lakik együtt édesanyjával, felvették a kapcsolatot a kijelölt csoportparancsnokkal. A parancsnok azt az utasítást adta, hogy terjesszék ki a házkutatást a panaszos lakására. Ennek tényét a házkutatásról szóló jegyzőkönyvben rögzítették. A házkutatás tényéről és módjáról a panaszos édesanyja a jegyzőkönyvben nyilatkozott.

Mindkét lakásban a házkutatás megkezdésekor intézkedő rendőrök azonosították magukat, ennek keretében pedig tájékoztatták a jelenlévőket arról, hogy melyik kapitányságról érkeztek, valamint mi a rendőri intézkedés célja.

4) A házkutatás, motozás, lefoglalás elrendeléséről szóló határozat az alábbi releváns információkat tartalmazza:

A házkutatás, motozás és lefoglalás alapja a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 370. §-ának (4) bekezdés a) pontja és az ugyanezen szakasz (2) bekezdés b) pontjának bc) pontja szerint minősülő nagyobb értékre, dolog elleni erőszakkal elkövetett lopás büntettének gyanúja miatt folyamatban lévő eljárás volt.

A rendelkezésre álló adatok alapján felmerült annak gyanúja, hogy a panaszos címén a bűncselekményből származó tárgyak leletűek fel, így szükséges és indokolt a házkutatás, motozás és lefoglalás elrendelése.

5) A házkutatás és lefoglalás végrehajtásáról szóló jegyzőkönyv az alábbi releváns információkat tartalmazza:

A házkutatással érintett személyek: a panaszos lakása tekintetében a panaszos élettársa, valamint a panaszos édesanyjának lakása tekintetében pedig a panaszos édesanyja.

A jegyzőkönyv alapján az intézkedő rendőrök közölték a jelenlévőkkel az intézkedés célját, majd felszólították őket a keresett dolgok átadására, azonban ennek sem a panaszos élettársa, sem pedig a panaszos édesanyja nem tett eleget, így a házkutatást az intézkedő rendőrök végrehajtották.

A panaszos lakásából 1 db kék színű csillagszavarnázót, 1 db világos kék-fekete színű gumiborítású csillagszavarnázót, 1 db fekete nyelvű lapos fejű csavarnázót, 1 db Thomas Clothing fekete színű kapucnis pulóvert, valamint 1 pár világosbarna Fila férfi bakancsot foglaltak le.

A panaszos élettársa a házkutatás módja ellen panaszt a helyszínen nem tett.

A panaszos édesanyja lakásában a vizsgált bűncselekmény elkövetéséből származó tárgyat nem találtak.

A jegyzőkönyv tartalmazza a Be. 177. §-a szerinti halaszthatatlan nyomozati cselekményre való utalást.

A panaszos édesanyja a jegyzőkönyv alapján sérelmezte, hogy a házkutatást a fia jelenlétének hiányában folytatták le. Egyébként a házkutatás módja ellen a helyszínen nem tett panaszt.

6) A házkutatás során lefoglalt bűnjelekről szóló bűnjeljegyzék további releváns információt nem tartalmaz.

7) Az előállítás végrehajtásáról, valamint kényszerintézkedés alkalmazásáról szóló jelentés az Állásfoglalás II. rész 1)-5) pontokban foglaltakhoz képest az alábbi többlet információkat tartalmazza:

Az intézkedő rendőrök kopogására a panaszos élettársa résnyire kinyitotta az ajtót. A rendőrök közölték, hogy a panaszost keresik. A szobából a keresett személy kiszólt, hogy a lakásban tartózkodik, majd ezzel egy időben a panaszos élettársa megpróbálta becsukni az ajtót. Az egyik rendőr lábával megakadályozta, hogy az ajtót bezárják, majd figyelmeztették a panaszost és élettársát, hogy ne akadályozzák a rendőri intézkedést. A panaszos és élettársa továbbra is ellenálltak, hangoztatták, hogy a rendőröknek távozniuk kell, majd belülről elkezdtek nyomni az ajtót (az egyik rendőr lába így a küszöb és az ajtó közé szorult). Az intézkedő rendőrök nem hagyták bezárni az ajtót, ennek eredményeként az ajtó leesett a zsanérokról, a szoba irányába a falnak dőlt. Az ajtóban kár nem keletkezett, azt visszatették a helyére.

Miután a rendőrök bejutottak a lakásba, felszólították a panaszost, hogy öltözzön fel, továbbá tájékoztatták az intézkedés okáról és céljáról. A panaszos többszöri felszólítás után sem hajlandó felöltözni, nem kívánt együttműködni, passzív ellenállást tanúsított. Az intézkedő rendőrök figyelmeztették a panaszost, hogy vele szemben testi kényszert és bilincset fognak alkalmazni, ha továbbra is ellenáll. Amikor az egyik intézkedő rendőr bilincset próbált a panaszosra tenni, annak élettársa a panaszos és a rendőr közé állt, majd megpróbálta lefogni az intézkedő rendőr kezét. Az intézkedő rendőrök a rendőri intézkedések gyakorlati végrehajtásának alapvető taktikáiról szóló 18/2008. (OT 10.) ORFK utasításban (a továbbiakban: ORFK utasítás) foglaltak szerint, a „távolságtartás módszerét” alkalmazva eltolták az akadályozott rendőrtől a panaszos élettársát, aki ennek következtében hátralépett, lábai elakadtak a mellette lévő ágykeretben, és egyensúlyát veszítve az ágy matracára dőlt. A panaszos élettársa közölte, hogy rendőrt hív, amit meg is tett.

Az intézkedés során a panaszos meggondolta magát, és alávetette magát a rendőri intézkedésnek, felöltözött, majd önként alávetette magát a bilincselésnek.

A helyszínen megjelent a panaszos édesanyja is, aki – a jelentés szerint – kiabálva vonta kérdőre a rendőri intézkedés módját. A panaszos édesanyja többszöri felszólítás után megnyugodott, az intézkedést nem akadályozta.

A fentieket követően az intézkedő rendőrök egyeztettek a Rendőrkapitányság szolgálatirányítójával: jelentették a panaszos előállítását, valamint egyeztettek a járőrök kiküldésének szükségességéről (járőrök kiküldése okafogyottá vált).

A panaszost végül előállították a Rendőrkapitányságra.

A panaszos nem élt az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdésében rögzített hozzátartozó vagy más személy értesítésének jogával.

2017. augusztus 22-én a panaszost az intézkedő rendőrök a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 29. §-ának (1) bekezdése szerint igazoltatták,

ugyanezen szakasz (6) bekezdése szerint ruházatát átvizsgálták, a 33. §-ának (2) bekezdés b) pontja szerint (bűncselekmény elkövetésének gyanúja) előállították. Az előállítás során a panaszossal szemben az Rtv. 48. §-ának b) és c) pontja alapján (támadás, ill. szökés megakadályozása) a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 41. §-ának (4) bekezdés b) pontja szerinti módon bilincset alkalmaztak.

8) Az előállítás végrehajtásáról, valamint kényszerintézkedés alkalmazásáról szóló jelentés parancsnoki véleménye és kivizsgálása az igazoltatást, az igazoltatott személy átvizsgálását, valamint a panaszos előállítását, továbbá a bilincs alkalmazását jogszerűnek és szakszerűnek, összességében a rendőri intézkedést arányosnak értékelte.

9) A Testület felkérése alapján készült jelentések az Állásfoglalás II. rész 1)-7) pontjaiban foglaltakhoz képest az alábbi többlet információkat tartalmazzák:

A panaszost már a 2017. augusztus 21-én végrehajtott házkutatás során elő kívánták állítani, de akkor a keresett személy nem volt a helyszínen.

Az intézkedés megkezdésekor az intézkedő rendőrök azonosították magukat (igazolványt is felmutattak), majd közölték az intézkedés célját.

Az előállítás során a leesett ajtóban (amelyet a panaszos és élettársa közösen próbált az intézkedő rendőrök előtt benyomni), valamint más tárgyban kár nem keletkezett, senki nem sérült meg.

Az intézkedés során a rendőrök nem kívánták, hogy a panaszos, illetve élettársa meztelen legyen az intézkedés során. A panaszos és élettársa egyébként nem volt teljesen meztelen, a panaszos derekára paplan vagy törülköző volt tekerve, míg az élettársa éjszakai pizsama-szerű ruhát viselt.

Mivel a panaszos nem működött együtt az intézkedő rendőrökkel, őt a „Törvény nevében” felszólítással egyetemben előzetesen figyelmeztették, hogy vele szemben kényszerítő eszközt (testi kényszer, bilincs) fognak alkalmazni, amennyiben továbbra is jogellenes magatartást tanúsít.

Miután a panaszos élettársát a „távoltartás módszerét” alkalmazva eltolták, tájékoztatták, hogy amennyiben orvosi ellátásra szorul, hívnak mentőt, ám ő erre nem tartott igényt.

Miután a panaszos élettársa rendőri segítséget kért az intézkedő rendőrökkel szemben, az intézkedő rendőrök egyeztettek a Rendőrkapitányság szolgálatirányítójával.

10) A „Szabadulási igazolás” tanúsága szerint a panaszos előállítása 2017. augusztus 22-én 7 óra 40 perctől 12 óra 55 percig tartott.

11) A gyanúsított kihallgatásáról szóló jegyzőkönyv az Állásfoglalás I. rész 1) pontjában ismertetett panaszosi beadványban szereplő, kifogásolt párbeszédet, vagy arra utaló feljegyzést nem tartalmaz.

12) A Rendőrkapitányság által a Testület rendelkezésére bocsájtott egyéb dokumentumok (A jogorvoslati- és panasztételi lehetőségekről, az előállítás okáról és várható időtartamáról, az élelmezés igényléséről, valamint a betegségről és sérülés miatti orvosi ellátás szükségességéről szóló nyilatkozat, a Járási Ügyészség panaszt elutasító határozatai, védő

kirendeléséről szóló határozat) az ügy szempontjából további releváns információt nem tartalmaznak.

III.

A Testület vizsgálta, hogy a panasz valamennyi részére rendelkezik-e hatáskörrel.

A Testület eljárását az Rtv. a IX. Fejezetében, Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az, „akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette [...] kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el”.

A Testület hatáskörébe az Rtv. idézett rendelkezése alapján kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, melyek az Rtv. IV., V. és VI. Fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

– a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (pl. intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség),

– a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (pl. igazoltatás, ruházat- csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés),

– a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (pl. testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás),

esetén van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A panaszos panaszát kiegészítő beadványában kérdőre vonta a panaszos lakásában lefolytatott házkutatás jogalapját és ezzel összefüggésben annak eredményességét, az ügyészség panaszáról való döntését, a védő kirendelésének módját.

1) A Be. 149. §-ának (1) bekezdése szerint a házkutatás a ház, lakás, egyéb helyiség, az azokhoz tartozó bekerített hely vagy a jármű átkutatása, továbbá az ott elhelyezett információs rendszer vagy ilyen rendszerben tárolt adatokat tartalmazó adathordozó átvizsgálása az eljárás eredményessége érdekében. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése határozza meg azokat az okokat, amelyek alapján házkutatás elrendelhető: akkor van helye, ha megalapozottan feltehető, hogy az a bűncselekmény elkövetőjének kézre kerítésére, a bűncselekmény nyomainak felderítésére, vagy bizonyítási eszköz, elkobozható vagy vagyoneklobzás alá eső dolog megtalálására vezet.

A Be. 149. §-ának (3) bekezdése alapján házkutatást a bíróság, az ügyészség, ill. – ha az ügyész másképpen nem rendelkezik – a nyomozó hatóság rendel el. Amennyiben a házkutatás bűncselekmény nyomainak felderítését, ill. bizonyítási eszköz, elkobozható vagy vagyoneklobzás alá eső dolog megtalálását célozza, a házkutatást elrendelő határozatban – ha ez lehetséges – meg kell jelölni azokat a bizonyítási eszközöket, elkobozható, vagy vagyoneklobzás alá eső dolgokat, amelyek megtalálása érdekében a házkutatás szükséges.

A fenti szakasz (4) és (5) bekezdése szerint a házkutatást rendszerint az érintett jelenlétében kell elvégezni. A házkutatás megkezdése előtt közölni kell az érintettel a házkutatást elrendelő határozatot, és – ha a házkutatás meghatározott, illetőleg ismert bizonyítási eszköz vagy elkobozható dolog, illetőleg személy megtalálására irányul – fel kell őt szólítani, hogy a keresett dolgot adja elő, az információs rendszeren vagy adathordozón tárolt adatot tegye hozzáférhetővé, illetőleg a személyt adja át. Ha az érintett a felszólításra a keresett dolgot előadja, az információs rendszeren vagy adathordozón tárolt adatot hozzáférhetővé teszi, illetőleg a keresett személyt átadja, a házkutatás nem folytatható, kivéve, ha gyanú merül fel arra, hogy a házkutatás során más bizonyítási eszköz, elkobozható vagy vagyoneklobzás alá eső dolog is fellelhető. Ha a házkutatáson az érintett, illetőleg a védője, képviselője vagy megbízott hozzátartozója nincs jelen, az érintett érdekeinek védelmére olyan személyt kell kirendelni, akiről alaposan feltehető, hogy a házkutatással érintett érdekeit megfelelően védi.

A Be. 177. §-a úgy rendelkezik, hogy a nyomozó hatóság az olyan kényszerintézkedéseket, amelyeknek elrendelésére egyébként jogosult (jelen esetben házkutatás) halasztást nem tűrő esetben nyomban elvégezheti, az eljárási cselekményről készült jegyzőkönyvben azonban a halaszthatatlanság tényét és az ezt megalapozó körülményeket fel kell tüntetni.

A házkutatás a büntetőeljárás keretébe tartozó kényszerintézkedés. A Be. 28. §-ának (4) bekezdés c) pontja alapján, ha a nyomozó hatóság önállóan végez nyomozást vagy egyes nyomozási cselekményeket [35. § (2) bek.], az ügyész felügyel arra, hogy azt e törvény rendelkezéseit megtartva végezzék (nyomozás feletti felügyelet), az eljárásban részt vevő személyek a jogaikat érvényesíthessék, amelynek érdekében az ügyész a nyomozó hatóság határozatát megváltoztathatja vagy hatályon kívül helyezheti, a nyomozó hatóság határozata, intézkedése ellen, illetve intézkedésének elmulasztása miatt a hozzá megküldött panaszokat elbírálja. Ennek megfelelően a Be. 195. §-ának (1) bekezdése teszi lehetővé, hogy az, akire nézve az ügyész vagy a nyomozó hatóság határozata közvetlen rendelkezést tartalmaz – ha a törvény kivételt nem tesz –, a határozat ellen a közléstől számított nyolc napon belül panasszal élhet, továbbá a Be. 196. §-ának (1) bekezdése alapján lehetőség van arra, hogy akinek az ügyész vagy a nyomozó hatóság intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása a jogait vagy érdekeit közvetlenül sérti, az a tudomásszerzéstől számított nyolc napon belül panasszal élhet.

Ennek megfelelően a Testület nem rendelkezik hatáskörrel a Be. szerinti kényszerintézkedésekre vonatkozó panaszok elbírálása tekintetében.

2) Az ügyészség Be. 149. § (3) bekezdése (házkutatást elrendelő határozat) szerinti határozat elleni panaszt elutasító határozata ellen a Be. 195. §-ának (6) bekezdés a) pontja alapján a panaszt elbíráló ügyészségnél a kézbesítéstől számított nyolc napon belül felülbírálati indítvány terjeszthető elő.

Ennek megfelelően a Testület nem rendelkezik hatáskörrel az ügyész panaszról hozott döntéseinek kivizsgálása tárgyában.

3) A védő kirendelésére vonatkozó szabályokat a Be. 48. és 49. §-ai tartalmazzák. A Be. 48. §-ának (5) bekezdése alapján a védő kirendelése ellen nincs helye jogorvoslatnak, de a terhelt – indokoltan – más védő kirendelését kérheti. A kérelemről az a bíróság, ügyész, illetőleg nyomozó hatóság dönt, amely előtt az eljárás folyik.

Tekintettel arra, hogy a védő kirendelésének módja, az új védő kirendelését célzó kérelem elbírálása szintén a büntetőeljárás keretében történik, annak elbírálására a Testületnek hatásköre nincs.

IV.

A panaszos beadványa alapján az alábbi sérelmek vizsgálatára van hatásköre az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése alapján a Testületnek: A panaszos képviselője sérelmezte a 2017. augusztus 21-ei rendőri intézkedés tényét és annak módját (nem adtak megfelelő tájékoztatást az intézkedés okáról), valamint a 2017. augusztus 22-ei előállítás tényét és módját (erőszakosan és elfogadhatatlan hangnemmel léptek föl az intézkedő rendőrök, szükségtelenül alkalmaztak bilincset, és nem adtak megfelelő tájékoztatást az intézkedés okáról).

Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – megállapította, hogy a rendőri fellépés és intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jogát, a IV. cikke szerint személyes szabadsághoz való jogát, a VI. cikke szerint magánlakás, családi élet sérthetlenségéhez fűződő jogát, és a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A 2017. augusztus 21-ei rendőri intézkedés kapcsán a Testület az alábbiakat állapítja meg:

a) A Testület vizsgálta a Rendőrkapitányság intézkedési kötelezettségét.

Az Alaptörvény Az Állam fejezetének 46. cikke alapján a rendőrség alapvető feladata a bűncselekmények megakadályozása, felderítése, a közbiztonság, a közrend és az államhatár rendjének védelme.

Az Rtv. 1. §-ának (2) bekezdés 1. pontja szerint a rendőrség az Alaptörvényben, az Rtv.-ben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében általános bűnügyi nyomozó hatósági jogkört gyakorol, végzi a bűncselekmények megelőzését, megakadályozását és felderítését, valamint a bűncselekményből származó vagyont visszaszerzését.

Az Rtv. 11. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak – az Rtv.-ben foglaltak figyelembevételével – engedelmességgel, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.

Az Rtv. 13. §-a szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő, vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Szolgálati Szabályzat 8. §-a továbbá úgy rendelkezik, hogy a rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében.

A rendőrség intézkedési kötelezettségének tisztázása érdekében a Testület az alábbi jogszabályhelyek felhívását tartja szükségesnek:

A Btk. 370. §-ának (4) bekezdés a) pontja és az ugyanezen szakasz (2) bekezdés b) pontjának bc) pontja tartalmazza nagyobb értékre, dolog elleni erőszakkal elkövetett lopás büntetnének tényállását.

A Be. 149. §-a szerinti házkutatás büntetőeljárás során alkalmazható kényszerintézkedés, amelynek végrehajtója a Be. 35. §-ának (1) és (2) bekezdés, valamint 165. §-ának (1) és (2) bekezdése alapján a nyomozó hatóság. A Be. 36. §-a, valamint az Rtv. 1. §-ának (2) bekezdés 1. pontja alapján az általános nyomozóhatóság a rendőrség.

A Rendőrkapitányság által a Testület rendelkezésére bocsájtott dokumentumok tanúsága szerint a panasszal érintett házkutatásra büntetőeljárás keretében került sor, amelynek teljesítésére a hivatkozott házkutatás, motozás és lefoglalás elrendeléséről szóló határozat alapján a rendőrségnek intézkedési kötelezettsége keletkezett. E tekintetben a Testület pusztán annyiban emeli ki az Állásfoglalás III. részének 1) pontjában már hivatkozott Be. 177. §-ában foglaltakat, hogy ezzel megalapozza a rendőrség intézkedési kötelezettségét a panaszos lakására vonatkozóan. Ennek megfelelően az a tény, hogy halaszthatatlanság okán a Rendőrkapitányság kiterjesztette a házkutatást a panaszos lakására, az intézkedő rendőrök számára intézkedési kötelezettséget keletkeztetett.

A panaszos képviselőjének a panaszos lakásában végrehajtott házkutatás jogalapjára, valamint módjára (azon tény tekintetében, hogy a panaszos a házkutatás során nem volt jelen) vonatkozóan a Testületnek –az Állásfoglalás III. részének 1) pontjában foglaltak alapján – nincs hatásköre vizsgálatot folytatni.

A Testület a fentiek alapján úgy ítélte meg, hogy a házkutatást elrendelő határozat és annak halaszthatatlanság okán való kiterjesztése a Rendőrkapitányság számára intézkedési kötelezettséget keletkeztetett, így e tekintetben nem sérült a panaszos magánlakásának, családi életének sérthetlenségéhez fűződő joga.

b) A Testület vizsgálta a panaszos azon állítását, hogy őt nem tájékoztatták megfelelően a rendőri intézkedés okáról és céljáról.

Az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdése alapján a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, az intézkedés tényét és célját szóban közölni, valamint köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr az e törvény szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről.

A Testület álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikkében deklarált tisztességes eljáráshoz való jog alapvető jogállami követelmény, amelynek megfelelően a jogok érvényesítése olyan eljárás keretében kell, hogy történjen, amely megfelelő biztosítékot jelent a törvényes és elfogulatlan állami döntésre. Természetes követelmény tehát a tisztességes eljáráshoz való jog érvényesülése egy demokratikus jogállam esetében, hiszen az egyes emberekkel szemben az állam természetétől fakadóan mindig erőfölényes pozícióban van. Ennek megfelelően szükséges, hogy az államhatalom nevében eljáró személyek minden esetben teljes körű tájékoztatást adjanak az eljárás alá vont személyeknek jogaik és kötelezettségeik tekintetében. Fontos azonban kiemelni, hogy a Testület rendelkezésére álló

adatok alapján a panaszos élettársa átvette és aláírta a házkutatás, motozás és lefoglalás elrendeléséről szóló határozatot (amely tartalmaz nyilatkozatot arra vonatkozóan is, hogy szóban is közölték vele a határozat tartalmát), valamint mind a panaszos élettársa, mind édesanyja aláírta a házkutatásról és lefoglalásról szóló jegyzőkönyvet, amelyek mind tartalmazzák az intézkedés alapjául szolgáló körülményeket.

A panaszos beadványa és a Rendőrkapitányság által a Testület rendelkezésére bocsájtott dokumentumok között ellentmondás van. A panaszos elmondása szerint őt és édesanyját nem tájékoztatták megfelelően az intézkedés körülményeiről. Ezzel szemben az intézkedő rendőrök jelentései szerint minden jelen lévővel közölték az intézkedés tényét, okát és célját, a panaszossal szemben törvényesen léptek föl. Ugyanakkor arra tekintettel, hogy a panaszos élettársa és édesanyja is látta és aláírta a helyszínen házkutatás és lefoglalás végrehajtására vonatkozó dokumentumokat, a Testület megítélés szerint rendelkeztek az intézkedés alapjául szolgáló szükséges információkkal, valamint tájékoztatva lettek arról is, hogy a panaszosnak másnap be kell fáradnia a Rendőrkapitányságra, ahol minden egyéb tájékoztatást is meg fog kapni.

Ugyan maga a panaszos a házkutatás során nem volt jelen, kiemelendő, hogy mind az élettársa, mind az édesanyja – a házkutatás, motozás és lefoglalás elrendeléséről szóló határozat, valamint a házkutatás és lefoglalás végrehajtásáról szóló jegyzőkönyv tanúsága alapján – megkapta az intézkedéshez kapcsolódó szükséges tájékoztatást, ennek megfelelően az intézkedő járőrök tájékoztatási kötelezettsége kapcsán nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

2) A 2017. augusztus 22-ei rendőri intézkedés kapcsán a Testület az alábbiakat állapítja meg:

a) A Testület vizsgálta a Rendőrkapitányság intézkedési kötelezettségét.

A Testület ennek megállapítása érdekében ismét felhívja a fent már idézett Alaptörvény 46. cikkében, az Rtv. 1. §-ának (2) bekezdés 1. pontjában, 11. §-ának (1) bekezdésében, 13. §-ában, valamint a Szolgálati Szabályzat 8. §-ában foglaltakat.

Az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés b) pontja alapján a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható.

Az Rtv. 39. §-ának (1) bekezdés b) pontja szerint a rendőr magánlakásba bebocsátás vagy hatósági határozat nélkül nem léphet be, illetve nem hatolhat be, kivéve ha arra bűncselekmény elkövetésének megakadályozása, megszakítása vagy büntetőeljárás terheltjének elfogása és előállítása céljából van szükség.

A rendőrség intézkedési kötelezettségének tisztázása érdekében a Testület az alábbi jogszabályhelyek felhívását tartja szükségesnek:

A Testület ismét hivatkozik a Btk. 370. §-ának (4) bekezdés a) pontjára és az ugyanezen szakasz (2) bekezdés b) pontjára.

A 2017. augusztus 21-én végrehajtott házkutatás eredményeként a nyomozó hatóság úgy értékelte, hogy szükséges a panaszos Rendőrkapitányságra való előállítása, annak érdekében, hogy gyanúsítottként kihallgathassák. Ennek érdekében keresték föl a panaszos lakcímét, majd hatoltak be a lakásba a panaszos és élettársa akarata ellenére. Tekintettel az Rtv. fent hivatkozott 39. §-ában foglaltakra, az intézkedő rendőrök jogszerűen hatoltak be a panaszos lakásába.

Az Állásfoglalás III. részében már hivatkozott hatásköri szabályok miatt a Testület elfogadja az előállítás jogalapjaként a Rendőrkapitányságnak a bűncselekmény elkövetésének gyanújára való hivatkozást, mivel arra egy folyamatban lévő büntetőeljárás keretében került sor, a 2017. augusztus 21-ei házkutatás és lefoglalás alapján. A Testület megjegyzi, hogy a büntetőeljárás keretében végzett nyomozati cselekményekkel szemben a Be. 195. §-ának (1) bekezdése, illetve a 196. §-ának (1) bekezdése alapján, a már az Állásfoglalás III. részében hivatkozott Be 28. §-ának (4) bekezdés c) pontjának megfelelően az ügyésznél panasz tehető. Ezzel a lehetőséggel a Testület rendelkezésére bocsájtott dokumentumok tanúsága szerint a panaszos egyébként a gyanúsítás ténye ellen élt is.

A Testület a fentiek alapján úgy ítélte meg, hogy a folyamatban lévő büntetőeljárás során a panaszos bűncselekmény elkövetésével való gyanúsítása intézkedési kötelezettséget keletkeztetett a Rendőrkapitányság számára, amely során a fent hivatkozott Rtv. 39. §-a alapján jogszerűen hatoltak be az intézkedő rendőrök a panaszos lakásába, így e tekintetben nem sérült a panaszos magánlakásának, családi életének sérthetlenségéhez fűződő joga, továbbá személyi szabadságát az intézkedő rendőrök jogszerűen korlátozták.

b) A Testület vizsgálta a panaszossal szemben alkalmazott bilincselés körülményeit.

A panaszos sérelmezte, hogy vele szemben annak ellenére alkalmaztak bilincset, hogy az intézkedő rendőrök figyelmeztetésének megfelelően felhagyott az intézkedéssel szembeni ellenállással.

Az Rtv. 2. §-ának (1) bekezdés második mondata kötelezi a rendőrséget, hogy intézkedései során tartsa tiszteletben és védelmezze az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

Az Rtv. 15. §-a úgy szól, hogy rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával, ennek megfelelően több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár. Ennek megfelelően az Rtv. 16. §-a alapján rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége e nélkül is biztosítható.

Az Rtv. fent hivatkozott rendelkezéseinek megfelelően a Szolgálati Szabályzat 39. §-ának (1) bekezdése határozza meg a kényszerítő eszközök alkalmazásának általános feltételeit: az Rtv. szerinti kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan (ún. fokozatosság elve).

Az Rtv. 48. §-a taxatív tartalmazza a bilincs alkalmazásának lehetséges indokait. Ezen szakasz szerint a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának megakadályozására, támadásának megakadályozására, szökésének megakadályozására vagy ellenszegülésének megtörésére. Az Rtv. 61. §-ának (1) bekezdése szerint továbbá a kényszerítő eszköz alkalmazására az érintettet – ha az eset körülményei lehetővé teszik – előzetesen figyelmeztetni kell.

A Szolgálati Szabályzat 5. §-ának (3) bekezdésének megfelelően, ha az intézkedés alá vont a rendőr felszólításának nem tesz eleget, az intézkedő rendőr „A törvény nevében!” felszólítással figyelmezteti, hogy szigorúbban lép fel.

A bilincselés szabályait a Szolgálati Szabályzat 41. §-a részletezi, annak (1) bekezdése példálózó jelleggel felsorolja a bilincs alkalmazásának esetköreit: a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja, c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, e) aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget, f) akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, és a kísért személy veszélyessége azt indokolja, vagy g) akit egyedül intézkedő rendőr állít elő.

A Kúria a Kfv.III.37.713/2015/5. ügyszámon hozott ítéletében a bilincs alkalmazása kapcsán kifejtette: „[...] mind a bírósági joggyakorlat (Kfv.III.37.025/2015/3., illetve Kfv.III.37.572/2015/5.), mind a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlata (különösen a 20972/92. számú Raninen-ügy) szerint a bilincs használatának elrendelése kérdésében kétségtelenül az azt alkalmazni kívánó hatóság tagja széles mérlegelési jogkörében dönt, azonban a használat jogszerűsége kérdésében annak vizsgálatát írja elő, hogy az adott egyedi esetben fennálló körülmények mennyiben támasztják alá az intézkedést. Ennek kapcsán azt kell előtérbe helyezni, hogy van-e indok annak a feltételezésére, hogy a kényszerintézkedéssel, bilincseléssel érintett személy ellenáll, megszökik, sérülést, vagy kárt okoz, bizonyítékokat tüntet el. Ebben a körben nem elegendő csupán arra hivatkozni, hogy az adott személy szabadlábban történő védekezése esetére fennállna a szökésének veszélye, illetve arra, hogy azt bírósági határozat állapította meg, hanem azt kell indokolni, hogy az adott esetben a bilincs használatát milyen speciális és egyedi körülmények alapozhatják meg. [...] A bilincshasználat jogszerűségének vizsgálata az ügy egyedi körülményein kell, hogy alapuljon, értékelni kell, hogy a bilincs használatával érintett személyre, valamint az eljárási cselekményre tekintettel milyen speciális indoka van a fél bilincsből tartásának” [34,35,41].

A bilincs kizárólag az Rtv.-ben felsorolt esetekben alkalmazható. Tekintettel a bilincselés a személyi szabadságot, valamint a szabad mozgáshoz való jogot jelentősen korlátozza, a fentiek alapján különös súlyt kell fektetni az alkalmazás körülményeire.

A Testület rendelkezésére álló dokumentumok tanúsága szerint a panaszos az előállítás kezdetétől fogva ellenállt a rendőri intézkedésnek, megpróbálta az intézkedő rendőrök előtt benyomni az ajtót, és többszöri felszólítás ellenére sem volt hajlandó felöltözni, valamint együttműködni. Ezt követően az intézkedő rendőrök – a jelentések tanúsága szerint – „A törvény nevében!” felszólítást követően közölték a panaszossal, hogy vele szemben bilincset fognak alkalmazni. Végül a panaszos ugyan felhagyott az ellenállással, és önként alávetette magát a rendőri intézkedésnek, valamint a bilincselésnek, ugyanakkor a Testület megítélése szerint – az addig tanúsított magatartás alapján – az intézkedő rendőrök okkal hivatkoztak a támadás, valamint a szökés lehetőségére. A Testület a bilincselés körülményeinek értékelésekor figyelembe vette azt is, hogy a bilincset mindösszesen 18 percen keresztül – 7 óra 50 perctől 8 óra 8 percig – alkalmazták a panaszossal szemben, amely tény alapján megállapítható, hogy a bilincselés alkalmazása nem haladta meg a szükséges mértéket.

A Testület a fentiek alapján úgy ítélte meg, hogy a panaszos magatartása kellő jogalapot biztosított a bilincselés kényszerintézkedés alkalmazására, amelynek időtartama nem

haladta meg a szükséges mértéket. Ezzel összefüggésben tehát nem sérült a panaszos emberi méltósághoz való joga.

c) A Testület vizsgálta a panaszos azon állítását, hogy előállítása tekintetében nem kapta meg az intézkedés tényéről, okáról és céljáról szóló szükséges tájékoztatást.

Az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani.

A Testület ismét hivatkozik az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdésére, valamint ismét kiemeli az alábbiakat:

A Testület álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikkében deklarált tisztességes eljáráshoz való jog alapvető jogállami követelmény, amelynek megfelelően a jogok érvényesítése olyan eljárás keretében kell, hogy történjen, amely megfelelő biztosítékot jelent a törvényes és elfogulatlan állami döntésre. Természetes követelmény tehát a tisztességes eljáráshoz való jog érvényesülése egy demokratikus jogállam esetében, hiszen az egyes emberekkel szemben az állam természetétől fakadóan mindig erőfölényes pozícióban van. Ennek megfelelően szükséges, hogy az államhatalom nevében eljáró személyek minden esetben teljes körű tájékoztatást adjanak az eljárás alá vont személyeknek jogaik és kötelezettségeik tekintetében.

A panaszos beadványa és a Rendőrkapitányság által a Testület rendelkezésére bocsájtott dokumentumok között ellentmondás van. A panaszos elmondása szerint őt és édesanyját az előállítás foganatosításakor sem tájékoztatták megfelelően az intézkedés körülményeiről, sőt azokról másnap a sajtóból szereztek tudomást. Ezzel kapcsolatban ugyanakkor a Testület megjegyzi, hogy a panaszos legkésőbb a kihallgatása során bizonyosan tudomást szerzett az előállítás okáról és céljáról, hiszen az arra vonatkozó információkat az általa is aláírt jegyzőkönyv tartalmazza. Ezzel szemben az intézkedő rendőrök jelentései szerint minden jelen lévővel közölték az intézkedés tényét, okát és célját, a panaszossal szemben törvényesen léptek föl.

Kiemelendő, hogy panaszos nevében a panaszt meghatalmazás alapján édesanyja terjesztette elő, aki sérelmezte, hogy a Rendőrkapitányságon őt nem tájékoztatták a panaszossal kapcsolatos körülményekről. Azonban erre a Rendőrkapitányság nem is kötelezhető, hiszen a panaszos cselekvőképes nagykorú személy. Ugyanakkor arra való tekintettel, hogy a panaszos édesanyjáról van szó, annyit közöltek, hogy a panaszt bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt állították elő.

A rendelkezésre álló adatok alapján a Testület a panaszosi és a rendőri álláspont közötti összeütközést nem tudja feloldani, így nem állapítható meg az intézkedő járőrök tájékoztatási kötelezettsége tekintetében a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme.

d) A Testület vizsgálta a panaszos azon állítását, hogy vele szemben „alpári hangnemmél” intézkedtek a rendőrök, ráadásul úgy, hogy közben meztelen volt, majd később a kihallgatása „csipkelődő” hangnemből zajlott.

Az Rtv. 2. §-ának (1) bekezdésének második mondata úgy rendelkezik, hogy a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

E rendelkezés az Alaptörvény Szabadság és Felelősség fejezetének I., II. és III. cikkében foglalt, nemzetközi egyezményekben [Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata: 1. és 5. cikk; Emberi Jogok Európai Egyezménye: 3. cikk; Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya: 7. cikk; Az Európai Unió Alapjogi Chartája: I. fejezet] is rögzített azon alapvető elvárást rögzíti az állam rendőri szervei felé, hogy valamennyi eljárásuk során tiszteletben kell tartaniuk az emberek vele született jogait, különösen az emberi méltóságot, ezzel összefüggésben pedig senkit nem vethetnek alá embertelen, megalázó elbánásnak. Éppen ezért kiemelt jelentősége van annak, hogy rendőri szervek intézkedéseik során milyen módon lépnek fel intézkedéseik során az emberekkel szemben.

A Testület ezzel összefüggésben fontosnak tartja kiemelni továbbá a Független Rendőri Szakszervezet főtítkárának, az Országos Rendőrfőkapitánynak, és a Belügyi és Rendvédelmi Dolgozók Szakszervezete főtítkárának a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét kihirdető, 2007. július 4-én Budapesten kelt közös nyilatkozatát (a továbbiakban: Etikai Kódex), amely iránymutatásul szolgál a Rendőrség számára a rendőrök által követendő magatartás tekintetében. Az Etikai Kódex 1. pontjának második mondata a rendőrről vonatkozóan előírja: „Önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „[a] rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit [...] indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz [...] megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint: „[t]udatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [pl. 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg a tv-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgároknál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, az államszervezetben belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számon kérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

A panaszos beadványa és a Rendőrkapitányság által a Testület rendelkezésére bocsájtott dokumentumok között ellentmondás van. A panaszos elmondása szerint édesanyja megérkezéséig vele szemben „alpári” módon viselkedtek, valamint úgy szorították őt az erkélyhez, hogy nem volt lehetősége felöltözni, sőt élettársát is „falnak vágták”, majd mindezek után kihallgatása során is „csipkelődtek” vele. A panaszos a kihallgatása kapcsán ki is emelt egy részletet a „csipkelődő” hangnem bizonyítására. Ezzel szemben a rendőrségi álláspont szerint az intézkedő rendőrök a panaszossal szemben a jogszabályi és etikai követelményeknek megfelelően, az arányosság és fokozatosság követelményének megfelelően léptek föl: tájékoztatták a panaszost arról, hogy vele szemben rendőri intézkedés zajlik, hogy ennek mi az oka és célja, többször felszólították a panaszost, hogy öltözzön fel, és ne álljon ellen az intézkedésnek. A panaszos élettársának „falhoz vágása” tekintetében az intézkedő rendőrök jelentéseikben elmondták, hogy az élettárs megpróbálta megakadályozni a panaszossal szembeni kényszerintézkedés alkalmazását, amely eredményeként vele szemben a korábban hivatkozott ORFK utasításban foglaltak szerint léptek föl. Ennek alátámasztására hivatkoztak arra, hogy a panaszos élettársának személyei sérülése nem lett, és nem kért orvosi

segítségét. A „csipkelődő” hangnem tekintetében a Testület megvizsgálta a gyanúsított kihallgatásáról szóló jegyzőkönyv tartalmát, amelyben a panaszos által kiemelt részlet, vagy arra utaló megjegyzés, kifogás, illetve panasz nem található.

A rendelkezésre álló adatok alapján a Testület a panaszosi és a rendőri álláspont közötti összeütközést nem tudja feloldani, így nem állapítható meg az intézkedő járőrök viselkedésével és hangnemével kapcsolatban a panaszos emberi méltósághoz sérelme.

IV.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján, a konkrét ügyben az alábbi következtetésre jutott:

A 2017. augusztus 21-ei rendőri intézkedés tekintetében a házkutatás, motozás és lefoglalás elrendeléséről szóló határozat és annak halaszthatatlanság okán való kiterjesztése a Rendőrkapitányság rendőrei számára intézkedési kötelezettséget keletkeztetett, továbbá az intézkedő rendőrök megfelelő tájékoztatást adtak az intézkedés tényéről, okáról és céljáról, így a rendőri intézkedés nem sértette a panaszos magánlakás és családi élet sérthetlenségéhez fűződő, valamint a tisztességes eljáráshoz való jogát.

A 2017. augusztus 22-ei rendőri intézkedés tekintetében az egy folyamatban lévő büntetőeljárás során történő bűncselekmény elkövetésével való gyanúsítás a Rendőrkapitányság rendőrei számára intézkedési kötelezettséget keletkeztetett, az intézkedő rendőrök jogszerűen hatoltak be az előállítás érdekében a panaszos lakásába, vele szemben jogszerűen alkalmaztak bilincset, így a rendőri intézkedés nem sértette a panaszos emberi méltósághoz, magánlakás és családi élet sérthetlenségéhez fűződő jogát, továbbá személyi szabadságát jogszerűen korlátozták. Az intézkedő rendőrök tájékoztatási kötelezettsége, továbbá esetleges megalázó fellépése és hangneme tekintetében a panaszosi és a rendőri álláspont közötti feloldhatatlan ellentmondás miatt nem állapítható meg a panaszos emberi méltósághoz, valamint tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme.

A fentiek alapján a Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt átteszi az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez.

Budapest, 2018. június 14.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
előadó testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET